

USNESENÍ

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Černého, Ph.D., a soudců Mgr. Ladislava Vaško a Mgr. Radima Kadlčáka ve věci

žalobce: **A. Ch. D. B.**, narozen „X“,
bytem „X“,
zastoupen Dr. Stephanem Heidenhainem, advokátem,
sídlem Na Příkopě 859/22, 110 00 Praha 1,
proti
žalovanému: **Krajský úřad Ústeckého kraje**,
sídlem Velká Hradební 3118/48, 400 02 Ústí nad Labem,

o žalobě proti osvědčení o státním občanství žalovaného ze dne 18. 6. 2021,
č. j. KUUK/082407/2021/Kindl,

takto:

- I. Žaloba se odmítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou ze dne 30. 9. 2021, která byla podána k poštovní přepravě téhož dne a která byla adresována Městskému soudu v Praze, označenou jako žaloba na znovuvystavení osvědčení o státním občanství České republiky, ve znění jejího upřesnění ze dne 14. 10. 2021 a jejího doplnění ze dne 24. 11. 2021, domáhal toho, aby soud vydal rozhodnutí, kterým by zrušil osvědčení o státním občanství žalovaného ze dne 18. 6. 2021, č. j. KUUK/082407/2021/Kindl, a uložil žalovanému povinnost vystavit nové osvědčení o státním občanství s uvedením správného data narození pana R. B. (tj. „X“), a to bez dovětku „Československé státní občanství pozbyl jako osoba německé národnosti na základě ustanovení § 1 odst. 2 Ústavního dekretu presidenta republiky č. 33/1945 Sb., o úpravě československého státního občanství osob národnosti německé a maďarské“, nebo s dovětkem „Československé státní občanství nepozbyl na základě Ústavního dekretu presidenta republiky č. 33/1945 Sb., o úpravě československého státního občanství osob národnosti německé a maďarské“. Žalobce se v žalobě současně domáhal toho, aby soud uložil žalovanému povinnost nahradit mu náklady soudního řízení.
2. Z žaloby vyplývá, že se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).
3. Před meritorním projednáním věci byl soud nejprve povinen zabývat se povahou napadeného aktu žalovaného v tom směru, zda se nejedná o rozhodnutí, které je z přezkumné činnosti soudu vyloučeno. K přezkoumávání rozhodnutí správního orgánu

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

totiž soud v rámci správního soudnictví může přistoupit jen za předpokladu, že není dána překážka, která by mu bránila věcně rozhodnout. Jinak soudu nezbyvá nic jiného než podanou žalobu s odkazem na některé písmeno § 46 odst. 1 s. ř. s. usnesením odmítnout.

4. Při vyhodnocování existence překážek bránících o žalobou napadeném aktu žalovaného věcně rozhodnout soud předně vycházel z § 6 s. ř. s., podle něhož platí, že z rozhodování soudů ve správním soudnictví jsou vyloučeny věci, o nichž to stanoví tento nebo zvláštní zákon. Popsaný obecný důvod pro vyloučení z meritorního přezkumu soudem je rozveden v následujících ustanoveních s. ř. s., např. v § 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 68 písm. e) s. ř. s. a s § 70 s. ř. s.
5. Podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. platí, že nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže je návrh podle tohoto zákona nepřípustný, přičemž § 68 písm. e) s. ř. s. stanovuje, že žaloba je nepřípustná tehdy, pokud se žalobce domáhá přezkoumání rozhodnutí, které je z přezkoumání podle tohoto nebo zvláštního zákona vyloučeno. Podle § 70 písm. a) s. ř. s. jsou ze soudního přezkoumání vyloučeny úkony správního orgánu, které nejsou rozhodnutími. Pojem rozhodnutí je přitom definován v § 65 odst. 1 s. ř. s. tak, že se jím rozumí úkon správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují práva nebo povinnosti. Pokud úkon správního orgánu nespadá pod obsahové vymezení pojmu rozhodnutí, nepřichází podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu v úvahu ani jeho soudní přezkum cestou žaloby proti rozhodnutí správního orgánu (srov. např. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 9. 2010, č. j. 2 As 34/2008-90, publ. pod č. 2164/2011 Sb. NSS, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 3. 2005, č. j. 3 Ads 30/2004-58, publ. pod č. 1279/2007 Sb. NSS).
6. V projednávané věci dospěl soud k závěru, že žalobou napadený akt žalovaného není rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s., neboť se jím nezakládají, nemění, neruší ani závazně neurčují práva či povinnosti žalobce.
7. Jak již bylo výše zmíněno, žalobce se žalobou domáhal zrušení osvědčení o státním občanství vydaného žalovaným. Dle § 41 písm. c) zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státním občanství“) se státní občanství České republiky prokazuje osvědčením ne starším 1 roku. Dle § 42 odst. 1 téhož zákona osvědčení se vydává na žádost fyzické osoby, o jejíž státní občanství se jedná. Podle odst. 3 písm. a) žádost o vydání osvědčení, které se bude týkat zemřelé osoby, může podat příbuzný této osoby v řadě přímé, sourozenec, vdova nebo vdovec.
8. Dle § 43 zákona o státním občanství se v osvědčení uvádí údaj o tom, že fyzická osoba je k datu jeho vydání státním občanem České republiky, a na žádost i údaj o tom, kdy, jakým způsobem a podle jakého právního předpisu fyzická osoba české či československé státní občanství nabyla nebo pozbyla, nebo také o tom, že k určitému datu nebo v určitém období byla českým státním občanem či československým státním občanem, případně o tom, že fyzická osoba je státním občanem České republiky od určitého data nepřetržitě do doby vydání osvědčení. Podle § 47 téhož zákona, zjistí-li krajský úřad po provedeném šetření, že podmínky pro vydání osvědčení jsou splněny, osvědčení žadateli

vydá; rozhodnutí se v takovém případě písemně nevyhotovuje. V opačném případě žádost zamítne.

9. Soud poukazuje na to, že osvědčení o státním občanství vydané dle § 42 a násl. zákona o státním občanství je osvědčením dle části čtvrté zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Např. podle komentářové literatury *„[j]ako příklad aktu, který má povahu osvědčení ve smyslu části čtvrté správního řádu, lze uvést osvědčení, kterým se prokazuje státní občanství České republiky [§ 41 písm. c) StObč]. Naproti tomu osvědčení o nabytí státního občanství České republiky prohlášením, které bylo vydáváno podle § 18a odst. 6 zákona č. 40/1993 Sb., o nabytí a pozbývání státního občanství České republiky (s účinností od 1. ledna 2014 byl tento zákon nahrazen současným zákonem o státním občanství České republiky), bylo svojí povahou konstitutivním rozhodnutím, protože jeho udělením se státní občanství České republiky „nabývalo“ (srov. Jemelka, L., Pondělíčková, K., Bohadlo, D.: Správní řád. Komentář. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, komentář k § 154; obdobně viz Körbl, H. Zákon o státním občanství České republiky. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, komentář k § 41).*
10. Poukázat lze též na závěry Ústavního soudu obsažené v nálezu ze dne 12. 8. 2009, sp. zn. I. ÚS 385/07-1, publ. pod N 182/54 SbNU 267, které se sice vztahují k zákonu č. 40/1993 Sb., o nabytí a pozbývání občanství České republiky, ve znění účinném do 31. 12. 2013, nicméně jsou podle názoru soudu plně aplikovatelné i na osvědčení vydané dle zákona o státním občanství. V tomto nálezu Ústavní soud uvedl, že *„[p]okud stěžovatelka v ústavní stížnosti předkládá své úvahy o konstitutivních účincích vydání osvědčení o státním občanství, v protikladu k právnímu názoru obecného soudu, který osvědčení posuzoval jako veřejnou listinu s (toliko) deklaratorními účinky, uvádí Ústavní soud, že konstitutivní účinky správní řád s vydáním osvědčení bez dalšího nespojuje a ani doktrinální nauka takové následky nedovojuje. Jedná se o takový úkon správního orgánu, kterým se osvědčují (potvrzují) skutečnosti, které jsou v osvědčení uvedeny, a to jak skutečnosti právní, tak i skutkové (viz např. Vopálka, V., Mikule, V., Šimůnková V., Šolín, M.: Soudní řád správní. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 185; Hendrych D. a kol.: Správní právo. Obecná část. 6. vydání, Praha: C. H. Beck, 2006, s. 267). K povaze osvědčení se ve své judikatuře vyjadřoval i Nejvyšší správní soud, který např. ve svém rozsudku ze dne 7. listopadu 2007, sp. zn. 3 As 33/2006, zřekapituloval, že [O]svědčení je veřejnou listinou, tedy důkazem, pro nějž sice platí presumpce správnosti, lze ji však vyvrátit důkazem opaku (§ 53 odst. 3 nového správního řádu, § 134 o. s. ř.). Důležitým rozlišovacím kritériem je tedy podle názoru Nejvyššího správního soudu především skutečnost, že deklaratorním správním rozhodnutím se práva a povinnosti osob určují závazně (§ 65 odst. 1 s. ř. s.), pravomocné správní rozhodnutí je vždy závazné pro účastníky daného správního řízení, pro správní orgány, případně i pro další osoby v rozsahu stanoveném zákonem (§ 73 odst. 2 nového správního řádu). Naproti tomu osvědčení, jak již vyplývá z výše uvedeného výkladu, je pouze důkazním prostředkem, nikoli závazným správním aktem, a právě z tohoto důvodu o něm není třeba rozhodovat ve správním řízení a nejsou proti němu tudíž přípustné opravné prostředky. Vedle podnětu ke zrušení osvědčení postupem dle ust. § 156 odst. 2 nového správního řádu se lze proti osvědčení bránit, jak již bylo řečeno, právě důkazem opaku.“ K tomu srov. i závěr Nejvyššího soudu s odkazem na další odbornou literaturu a nálezy Ústavního soudu ze dne 30. 11. 1995, sp. zn. III. ÚS 29/95 (N 77/4 SbNU 237).“*

11. Soud proto s ohledem na výše uvedené činí závěr, že osvědčení o státním občanství vydané dle § 42 a násl. zákona o státním občanství je osvědčením dle části čtvrté správního řádu, které není závazným správním aktem, ale veřejnou listinou, pro kterou platí důkaz opaku. Daným osvědčením se tedy nijak nezakládají, nemění ani neruší práva žalobce ani se závazně neurčují jeho práva nebo povinnosti, a nejedná se tak o rozhodnutí ve smyslu legislativní zkratky dle § 65 odst. 1 s. ř. s.
12. Napadený akt žalovaného tedy ze své podstaty není způsobilý jakkoli zasáhnout do práv a povinností žalobce, tudíž není rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s., a je tedy ze soudního přezkumu vyloučen podle § 70 písm. a) s. ř. s.
13. S ohledem na uvedené skutečnosti soud shledal, že žaloba je ve smyslu § 68 písm. e) s. ř. s. nepřijatelná, neboť se žalobce domáhá přezkoumání aktu správního orgánu, který je v souladu s § 70 písm. a) s. ř. s. ze soudního přezkumu vyloučen, neboť není rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. Soud proto žalobu podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. výrokem I. tohoto usnesení odmítl.
14. Soud nad rámec potřebného odůvodnění zdůrazňuje, že nepřehlédl, že žalobce v doplnění žaloby ze dne 24. 11. 2021 uvedl, že pokud by soud nesouhlasil s jeho názorem, že osvědčení o státním občanství je rozhodnutím dle § 65 odst. 1 s. ř. s., změní koncepčně žalobu tak, že v případě osvědčení o státním občanství ze dne 18. 6. 2021 se jednalo o nezákonný zásah ve smyslu § 82 s. ř. s. K tomu soudu uvádí, že podle § 84 odst. 1 s. ř. s. musí být taková žaloba podána **do dvou měsíců ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o nezákonném zásahu**. Nejpozději lze žalobu podat do dvou let od okamžiku, kdy k němu došlo. Podle odstavce 2 téhož ustanovení **zmeškání lhůty nelze prominout**.
15. Z citovaného ustanovení s. ř. s. vyplývá jednak objektivní dvouletá lhůta pro podání žaloby na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, jejíž počátek se odvíjí od okamžiku, kdy k tvrzenému nezákonnému zásahu došlo, a jednak subjektivní dvouměsíční lhůta pro podání žaloby, jejíž počátek je určen okamžikem, kdy se žalobce o tomto zásahu dozvěděl. Není-li dodržena kterákoli z těchto dvou lhůt, jejichž zmeškání nemůže být prominuto, musí soud podanou žalobu vyhodnotit jako opožděnou. Podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. přitom platí, že nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením návrh (žalobu) odmítne, jestliže byl návrh (žaloba) podán předčasně nebo opožděně.
16. Podle § 40 odst. 1 s. ř. s. lhůta stanovená tímto zákonem, výzvou nebo rozhodnutím soudu počíná běžet počátkem dne následujícího poté, kdy došlo ke skutečnosti určující její počátek. Podle odstavce 2 téhož ustanovení lhůta určená podle týdnů, měsíců nebo roků končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty. Podle odstavce 3 téhož ustanovení, případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Podle § 40 odst. 4 s. ř. s. je lhůta zachována, bylo-li podání v poslední den lhůty předáno soudu nebo jemu zasláno prostřednictvím držitele poštovní licence anebo předáno orgánu, který má povinnost je doručit, nestanoví-li tento zákon jinak.
17. Subjektivní lhůta pro podání žaloby běží od okamžiku, kdy se do sféry žalobce dostanou takové informace, na jejichž základě mohl seznat, v čem jednání veřejné správy, jež má být nezákonným zásahem, spočívá a že je zaměřeno proti němu (srov. rozsudek

rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 12. 2017, č. j. 1 Afs 58/2017-42, bod 49). Určující tedy je, kdy se žalobce dozvěděl o skutečnostech, které zakládají jím tvrzený nezákonný zásah. Určení počátku běhu subjektivní lhůty nemůže být úplně svévolné, resp. bez ohledu na kontext vždy ve prospěch žalobce. Jak říká rozšířený senát Nejvyššího správního soudu, subjektivní lhůta „nemůže spočívat jen na přesvědčení žalobce, odrážejícím se v jeho žalobním tvrzení, že se o rozhodných okolnostech dozvěděl v určitý okamžik, nýbrž na objektivním zjištění, které rozhodné okolnosti to jsou a kdy se dostaly do sféry žalobce“ (rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 11. 2017, č. j. 7 As 155/2015-160, bod 59).

18. Z vlastního žalobního tvrzení žalobce, jakož i z obsahu správního spisu soud zjistil, že osvědčení o státním občanství ze dne 18. 6. 2021 bylo právnímu zástupci žalobce doručeno dne 23. 6. 2021. Soud proto konstatuje, že nejpozději dne 23. 6. 2021, tj. v den, kdy bylo právnímu zástupci žalobce doručeno předmětné osvědčení o státním občanství, se žalobce dozvěděl o obsahu osvědčení o státním občanství vydaného žalovaným. Z uvedeného je podle názoru soudu zcela zřejmé, že žalobce se nejpozději dne 23. 6. 2021 dozvěděl o jím tvrzeném nezákonném zásahu. Tento den by pak bylo nutno považovat za den určující počátek subjektivní lhůty pro podání žaloby ve smyslu § 84 odst. 1 věty první s. ř. s. Dvoutměsíční lhůta pro podání žaloby by tak počala plynout ve čtvrtek 24. 6. 2021 a skončila by v pondělí 23. 8. 2021.
19. Pro zachování lhůty k podání žaloby na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu by tudíž bylo třeba, aby ji žalobce nejpozději dne 23. 8. 2021 předal soudu nebo jemu zaslal prostřednictvím držitele poštovní licence anebo předal orgánu, který má povinnost ji doručit. To však žalobce neučinil, neboť žalobu Městskému soudu v Praze zaslal prostřednictvím České pošty, s. p., až dne 30. 9. 2021, jak vyplývá z otisku podacího razítka obsaženého na poštovní obálce. Soud proto konstatuje, že i kdyby žalobce změnil žalobu na žalobu na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, což však dosud výslovně neučinil, musel by takovou žalobu shledat jako **opožděně** podanou, neboť žalobce nedodržel zákonem stanovenou dvoutměsíční subjektivní lhůtu k jejímu podání. Z tohoto důvodu by pak soud podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. musel i tuto žalobu odmítnout, a to pro její opožděnost.
20. Výrok II. usnesení o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 3 s. ř. s., podle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba odmítnuta.
21. Soud poznamenává, že o soudním poplatku nerozhodoval, neboť ten nebyl uhrazen.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li

poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Ústí nad Labem 4. ledna 2022

JUDr. Petr Černý, Ph.D., v. r.
předseda senátu